

บทที่ 6

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

6.1 สรุปผลการศึกษา

การค้าระหว่างประเทศเป็นประเด็นสำคัญสำหรับหลายประเทศทั่วโลกที่มองว่าการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจจะทำให้เกิดการพัฒนาทางด้านต่าง ๆ ตามมาด้วย โดยพยายามที่จะขยายการค้าระหว่างประเทศให้มากขึ้นเพื่อสร้างรายได้จากการส่งออกสินค้า จะเห็นได้จากหลายประเทศทั่วโลกต่างก็หันมาให้ความสนใจกับการเปิดเสรีการค้าระหว่างประเทศมากขึ้น อันจะเป็นการสร้างความสะดวกต่อการค้าและเกิดผลประโยชน์ต่อการค้าระหว่างประเทศ ทั้งนี้ประเทศไทยเองก็ให้ความสนใจกับการเปิดเสรีการค้าระหว่างประเทศเช่นกัน โดยได้ตกลงทำสัญญาการค้าระหว่างประเทศกับประเทศคู่ค้าหลายประเทศด้วยกัน ซึ่งคาดว่าจะก่อให้เกิดมูลค่าการส่งออกที่เพิ่มสูงขึ้นกว่าในอดีต อย่างไรก็ตามแม้ว่าประเทศไทยจะพยายามให้การสนับสนุนการส่งออก แต่การส่งออกของประเทศไทยยังต้องมีการนำเข้าสินค้าและวัตถุดิบอื่น ๆ จากต่างประเทศที่จะเป็นต้นทุนในการผลิตสินค้าส่งออก ซึ่งอาจไม่เหมาะสมกับการส่งออกสินค้าของประเทศไทยเพราะในอนาคตประเทศผู้ส่งออกต้องมีการแข่งขันมากยิ่งขึ้นในด้านการผลิตสินค้าให้มีคุณภาพในขณะเดียวกันก็ต้องมีต้นทุนการผลิตที่ต่ำกว่า ดังนั้น รัฐบาลจำเป็นต้องมีการวางแผนในการส่งเสริมการส่งออกสินค้าที่ประเทศไทยมีศักยภาพในการผลิตเพื่อเตรียมรับกับการแข่งขันทางด้านการค้าระหว่างประเทศในอนาคต ตลอดจนการวางแผนควบคุมการนำเข้าสินค้าให้เหมาะสม เพื่อลดปัญหาการขาดดุลการค้าที่เกิดขึ้น

การศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างการค้าระหว่างประเทศที่มีต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ โดยใช้แบบจำลองดุลยภาพทั่วไปในการศึกษาความสัมพันธ์ดังกล่าว ซึ่งได้นำเทคนิควิธี Unit root มาใช้เพื่อทดสอบคุณสมบัติความนิ่งของข้อมูลตัวแปรแต่ละตัวในแบบจำลอง โดยใช้วิธีของ Augmented Dickey-Fuller test และประยุกต์ใช้เทคนิค Cointegration ของ Engle Granger เพื่อดูความสัมพันธ์เชิงดุลยภาพในระยะยาว และทดสอบ Error Correction Model เพื่อดูการปรับตัวในระยะสั้นของตัวแปร ทั้งนี้ได้ใช้ข้อมูลเป็นรายไตรมาสตั้งแต่ไตรมาสแรกในปี พ.ศ. 2536 ถึง ปี พ.ศ. 2549 รวมทั้งหมด 56 ไตรมาส

6.1.1 สรุปผลการทดสอบ Unit root โดยวิธี Augmented Dickey-Fuller Test

1) แบบจำลองผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ กรณีตัวแปรเป็นค่าที่แท้จริง

จากการทดสอบ unit root ตามวิธีการ Augmented Dickey-Fuller test ที่ level order พบว่ามีตัวแปรผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ภาษี การใช้จ่ายภาครัฐบาล และการส่งออก ที่มีความนิ่งของข้อมูลในบางกรณีเท่านั้น จึงได้นำตัวแปรทั้งหมดมาหาผลต่างลำดับที่ 1 ต่อไป ซึ่งพบว่า ข้อมูลมีลักษณะนิ่งทั้งหมด ยกเว้นตัวแปรปริมาณเงินเท่านั้นที่ข้อมูลมีลักษณะนิ่งในระดับผลต่างลำดับที่ 2

2) แบบจำลองผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ กรณีตัวแปรอยู่ในรูป natural log

จากการทดสอบ unit root ตามวิธีการ Augmented Dickey-Fuller test ที่ level order พบว่ามีเพียงตัวแปรการเจริญเติบโตด้านผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ และการเจริญเติบโตด้านกรนำเข้าเท่านั้นที่มีความนิ่งของข้อมูลในบางกรณีเท่านั้น จึงได้นำตัวแปรทั้งหมดในแบบจำลองมาหาผลต่างลำดับที่ 1 ต่อไป ซึ่งพบว่า ข้อมูลมีลักษณะนิ่งทั้งหมด ยกเว้นตัวแปรการเจริญเติบโตด้านปริมาณเงินที่ข้อมูลมีลักษณะนิ่งที่ระดับผลต่างลำดับที่ 2

6.1.2 สรุปผลการทดสอบความสัมพันธ์เชิงดุลยภาพระยะยาว (Cointegration) ของแบบจำลอง

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการค้าระหว่างประเทศกับผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่เป็นส่วนหนึ่งในแบบจำลองดุลยภาพทั่วไป เนื่องจากตัวแปรด้านปริมาณเงินมีลักษณะนิ่งที่ลำดับความสัมพันธ์ของข้อมูลอันดับที่ 2 ซึ่งแตกต่างจากตัวแปรอื่น ๆ ในแบบจำลองที่มีลักษณะนิ่งที่ลำดับความสัมพันธ์ของข้อมูลอันดับที่ 1 ดังนั้นจึงได้ตัดตัวแปรด้านปริมาณเงินออกจากการทดสอบ โดยทำการประยุกต์ใช้วิธี cointegration ของ Engle Granger เพื่อทดสอบดูความสัมพันธ์เชิงดุลยภาพระยะยาวระหว่างตัวแปรที่กำหนดในแบบจำลองผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ และแบบจำลองการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ซึ่งสามารถสรุปผลได้ดังต่อไปนี้

1) แบบจำลองผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ กรณีตัวแปรเป็นค่าที่แท้จริง

เนื่องจากตัวแปรปริมาณเงินมีลักษณะข้อมูลนิ่งที่ระดับผลต่างลำดับที่ 2 ซึ่งแตกต่างจากตัวแปรอื่น ๆ ในแบบจำลอง จึงได้ทดสอบด้วยการตัดตัวแปรปริมาณเงินออกเพื่อตรวจสอบค่าความสัมพันธ์เชิงดุลยภาพในระยะยาวที่เหมาะสม โดยจากผลการศึกษาพบว่า ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์เชิงดุลยภาพในระยะยาวกับผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ คือ ตัวแปรภาษี การลงทุนภาคเอกชน การส่งออก และการนำเข้า โดยตัวแปรการส่งออกมีความสัมพันธ์ตรงตาม

สมมติฐานที่กำหนดไว้ คือ การส่งออกมีความสัมพันธ์แบบทิศทางเดียวกันกับผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ยกเว้นการนำเข้ามีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ซึ่งต่างจากสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ตัวแปรเหล่านี้มีอิทธิพลในการอธิบายความสัมพันธ์เชิงดุลยภาพในระยะยาวได้ร้อยละ 50.95 ซึ่งเมื่อดูในส่วนของการประมาณค่าส่วนตกค้าง (error term) ด้วยวิธี unit root ของ Augmented Dickey-Fuller test จะเห็นได้ว่า มีลักษณะหนึ่งที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01

2) แบบจำลองผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ กรณีตัวแปรอยู่ในรูป natural log

จากการศึกษาพบว่า ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์เชิงดุลยภาพในระยะยาวกับผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (lnGDP) คือ ตัวแปรด้านการลงทุน (lnINV) การใช้จ่ายภาครัฐบาล (lnGOV) และการส่งออก (lnEX) โดยการเจริญเติบโตด้านการส่งออกนั้นมีทิศทางความสัมพันธ์ตรงกับสมมติฐานที่กำหนดไว้ คือ การเจริญเติบโตด้านการส่งออกมีความสัมพันธ์ทิศทางเดียวกันกับการเจริญเติบโตด้านผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ นอกจากนี้การเจริญเติบโตด้านการลงทุนภาคเอกชน และการเจริญเติบโตด้านการใช้จ่ายภาครัฐบาลก็มีทิศทางความสัมพันธ์เดียวกันกับการเจริญเติบโตด้านผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศด้วย ทั้งนี้ตัวแปรเหล่านี้มีอิทธิพลในการอธิบายตัวแปรการเจริญเติบโตด้านผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศร้อยละ 96.49 ซึ่งเมื่อทดสอบค่าประมาณส่วนตกค้างที่ได้จากการประมาณค่าด้วยวิธี OLS พบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าตัวแปรในแบบจำลองมีความสัมพันธ์เชิงดุลยภาพในระยะยาวกับผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (lnGDP)

6.1.3 สรุปผลการทดสอบ Error Correction Model (ECM)

สำหรับการประมาณแบบจำลองด้วยวิธี error correction Model เพื่ออธิบายการปรับตัวในระยะสั้นของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ และการปรับตัวในระยะสั้นของการเจริญเติบโตด้านผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ซึ่งพบว่า การเปลี่ยนของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศและการเจริญเติบโตด้านผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ เพื่อให้ปรับตัวเข้าสู่ดุลยภาพในระยะยาวนั้นขึ้นอยู่กับ การเปลี่ยนแปลงของตัวแปรต่าง ๆ ในไตรมาสที่ผ่านมา และค่าความเบี่ยงเบนออกนอกดุลยภาพในไตรมาสที่ผ่านมา โดยที่ส่วนเบี่ยงเบนออกนอกดุลยภาพนั้นจะลดลงเรื่อย ๆ ในแต่ละช่วงเวลา ซึ่งผลจากการศึกษาสามารถสรุปได้ดังนี้

1) แบบจำลองผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ กรณีตัวแปรเป็นค่าที่แท้จริง

กรณีแบบจำลองผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่ตัวแปรเป็นค่าแท้จริง พบว่า ค่าความเร็วในการปรับตัวในระยะสั้นมีค่าเท่ากับ -1.1243 และมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 แสดงความคลาดเคลื่อนที่ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศจะเบี่ยงเบนออกจากค่าดุลยภาพในช่วงไตรมาสที่ผ่านมาจะมีการปรับตัวเพื่อให้ความคลาดเคลื่อนลดลงประมาณร้อยละ 112.43 ในไตรมาสนี้

2) แบบจำลองผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ กรณีตัวแปรอยู่ในรูป natural log

กรณีแบบจำลองผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่ตัวแปรอยู่ในรูป natural log พบว่า ค่าความเร็วในการปรับตัวในระยะสั้นมีค่าเท่ากับ -0.8308 และมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 โดยความคลาดเคลื่อนที่การเจริญเติบโตด้านผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศจะเบี่ยงเบนออกจากดุลยภาพในช่วงไตรมาสที่ผ่านมาจะมีการปรับตัวเพื่อให้ความคลาดเคลื่อนในไตรมาสปัจจุบันลดลงร้อยละ 83.08

6.1.4 สรุปผลการทดสอบ Granger Causality

จากการทดสอบความเป็นเหตุเป็นผลกันระหว่างตัวแปรผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศกับ ตัวแปรด้านการค้าระหว่างประเทศ ได้แก่ การส่งออก และการนำเข้า พบว่า การส่งออกเป็นสาเหตุของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ซึ่งเมื่อการส่งออกเพิ่มขึ้นจะส่งผลให้มีผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศลดลง และในขณะเดียวกันผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศก็เป็นสาเหตุของการส่งออกเช่นกัน โดยเมื่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศสูงขึ้นจะส่งผลให้มีการส่งออกเพิ่มขึ้นด้วย นอกจากนี้ การนำเข้าสินค้าไม่เป็นสาเหตุของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ซึ่งแม้ว่าจะมีการนำเข้าอย่างไรก็ตามไม่ทำให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศเพิ่มขึ้นหรือเป็นตัวกำหนดผลิตภัณฑ์ภายในประเทศโดยตรง อย่างไรก็ตามอาจทำให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศลดลงจากการสูญเสียรายได้ให้กับต่างประเทศเนื่องจากนำเข้าสินค้าได้ ซึ่งในทางกลับกันผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศเป็นสาเหตุของการนำเข้า เนื่องจากว่าการนำเข้าจะต้องขึ้นอยู่กับรายได้ที่เราได้รับหรือรายได้ของประเทศ หากมีรายได้มากเราก็สามารถนำเข้าสินค้าและบริการได้มาก

6.2 ข้อเสนอแนะ

1) รัฐบาลควรมีนโยบายเพิ่มขีดความสามารถในการส่งออก เนื่องจากการส่งออกมีส่วนทำให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งการที่ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศสูงขึ้นก็แสดงได้ว่ามีการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจอย่างหนึ่ง ทั้งนี้ที่ผ่านมการส่งออกของประเทศเพิ่มสูงขึ้นและทำให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศเพิ่มขึ้นด้วยแต่เพิ่มขึ้นในสัดส่วนที่ลดลง ดังจะเห็นได้จากภาวะเกินดุลการค้าระหว่างประเทศของประเทศไทยมีมูลค่าลดลง ดังนั้นรัฐบาลจึงควรเร่งส่งเสริมให้มีการส่งออกอย่างต่อเนื่องเพิ่มขึ้น

2) รัฐบาลควรมีนโยบายควบคุมการนำเข้าสินค้าฟุ่มเฟือยให้มากขึ้น และส่งเสริมการนำเข้าสินค้าทุนอันจะนำมาใช้เป็นต้นทุนในการผลิตสินค้าเพื่อการส่งออก ซึ่งจะช่วยให้ขนาดการส่งออกสินค้าให้กับประเทศและสร้างรายได้ ส่งผลให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศเพิ่มสูงขึ้นได้

3) รัฐบาลควรมีการศึกษาและวางแผนยุทธศาสตร์เกี่ยวกับการค้าระหว่างประเทศให้มากขึ้นเพื่อหาช่องทางการแข่งขันและการส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศของไทย เนื่องจากการแข่งขันด้านการค้าระหว่างประเทศในโลกปัจจุบันมีสูงมาก หลายประเทศต่างหันมาให้ความสนใจกับการค้าระหว่างประเทศมากขึ้น ประเทศต่าง ๆ เปิดเสรีการค้ามากขึ้น การแข่งขันจึงสูงขึ้นตามไปด้วยทั้งการผลิตสินค้าตลอดจนการส่งออก ซึ่งประเทศใดที่สามารถปรับตัวเข้ากับสถานการณ์โลกได้เร็วก็จะมีขีดความสามารถได้เปรียบมากขึ้น

4) การพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจของประเทศไทยควรให้ความสำคัญกับการลงทุนภาคเอกชน การส่งออก และการนำเข้าควบคู่กันไปเนื่องจากเป็นปัจจัยสำคัญที่มีความสัมพันธ์กับผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ซึ่งเมื่อมีการวางแผนส่งเสริมแต่ละด้านอย่างเหมาะสมก็จะทำให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศเพิ่มสูงขึ้นได้ และยังส่งผลต่อระบบเศรษฐกิจที่ดีขึ้นด้วย

5) ควรมีนโยบายส่งเสริมด้านการลงทุนภาคเอกชนเพื่อการผลิตสินค้าที่สามารถแข่งขันกับต่างประเทศได้ โดยเฉพาะการลงทุนในอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออกอันจะช่วยสร้างรายได้ให้แก่ประเทศได้มาก ทั้งนี้ควรเป็นอุตสาหกรรมหรือการลงทุนผลิตสินค้าและบริการที่มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ หรือมีศักยภาพในการผลิต มีแนวโน้มที่จะพัฒนาเพื่อแข่งขันในตลาดโลกได้เป็นอย่างดี